Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 26 mars 2026 *

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 650/2012 – Artiklarna 1, 3 och 4 – Tillämpningsområde – Begreppet arv – Lagstadgat legat till förmån för den som vårdat den avlidne under dennes livstid – Allmän behörighet för en domstol i en medlemsstat att fatta beslut om arvet i dess helhet”

I mål C-618/24 [Isergartler] [i],

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) genom beslut av den 10 september 2024, som inkom till domstolen den 24 september 2024, i målet

XK,

TR,

VQ

mot

SM,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden I. Jarukaitis samt domarna M. Condinanzi, N. Jääskinen (referent), R. Frendo och A. Kornezov,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– XK, TR och VQ, genom M. Kinberger, rechtsanwalt,

* Rättegångsspråk: tyska.

[i] Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

– Europeiska kommissionen, genom M. Wasmeier och W. Wils, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (EUT L 201, 2012, s. 107).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, XK, TR och VQ, som är bosatta i Tyskland, och, å andra sidan SM, bosatt i Österrike. Målet rör ett arvsförfarande som inletts till följd av att SM:s tidigare sambo avled år 2021 och att SM hade tillhandahållit henne vård i egenskap av vårdgivare fram till hennes död.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Skälen 7, 8, 9, 11, 14, 34 och 59 i förordning nr 650/2012 har följande lydelse:

”(7) En välfungerande inre marknad bör underlättas genom att man undanröjer hindren för fri rörlighet för de personer som för närvarande har svårt att hävda sina rättigheter vid arv med gränsöverskridande verkan. I det europeiska området för rättvisa bör medborgarna kunna utforma sina arvsrättsliga förhållanden i förväg. Det är också viktigt att på ett effektivt sätt skydda rättigheterna för arvingar, testamentstagare, övriga till den avlidne närstående personer och borgenärer.

(8) För att uppnå dessa mål bör denna förordning sammanföra bestämmelserna om behörighet, tillämplig lag och erkännande eller, i tillämpliga fall, godkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar, officiella handlingar och förlikningar inför domstol samt om inrättande av ett europeiskt arvsintyg.

(9) Denna förordnings tillämpningsområde bör innefatta alla civilrättsliga aspekter av arv efter en avliden person, det vill säga alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall, oavsett om det rör sig om ett testamentariskt förordnande om kvarlåtenskap eller om arv enligt den legala arvsordningen.

…

(11) Denna förordning bör inte tillämpas på andra civilrättsliga områden än arv. För tydlighetens skull bör ett antal frågor som skulle kunna betraktas som knutna till arvsområdet uttryckligen undantas från denna förordnings tillämpningsområde.

…

(14) Rättigheter och tillgångar som uppkommit eller överlåtits på annat sätt än genom arv, till exempel genom gåvor, bör också vara undantagna från denna förordnings tillämpningsområde. Dock bör det vara den lag som denna förordning anger som tillämplig på arvet som avgör huruvida gåvor eller andra förordnanden som gjorts under livstiden och som gett upphov till en sakrätt före tidpunkten för dödsfallet ska återföras eller beaktas vid fastställandet av förmånstagarnas arvslotter i enlighet med den lag som är tillämplig på arvet.

…

(34) För att rättsväsendet ska fungera väl bör det undvikas att sinsemellan oförenliga domar meddelas i olika medlemsstater. Den här förordningen bör därför innehålla allmänna processrättsliga regler liknande dem i andra unionsinstrument på området civilrättsligt samarbete.

…

(59) Mot bakgrund av den allmänna målsättningen för förordningen, nämligen att åstadkomma ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas domar på arvsområdet, oberoende av huruvida domarna gäller tvistemål eller icke-tvistemål, bör denna förordning fastställa bestämmelser om domars erkännande, verkställbarhet och verkställighet som liknar bestämmelserna i andra unionsinstrument inom det civilrättsliga samarbetet.”

4 Artikel 1 i förordningen, med rubriken ”Tillämpningsområde”, har följande lydelse:

”1. Denna förordning är tillämplig på arv efter avliden. …

2. Denna förordning är inte tillämplig på

…

e) underhållsskyldighet utöver den som uppstår på grund av dödsfall,

…

g) rättigheter och tillgångar som uppkommit eller överlåtits på annat sätt än genom arv, t.ex. genom gåva, samäganderätt med rätt att överta egendomen för den efterlevande, pensionssparande, försäkringsavtal och liknande, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23.2 i,

…”

5 I artikel 3 i nämnda förordning, med rubriken ”Definitioner”, föreskrivs följande i punkt 1 a:

”I denna förordning avses med

a) *arv*: arv efter avliden som omfattar alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall, oavsett om det rör sig om ett testamentariskt förordnande om kvarlåtenskap eller om arv enligt den legala arvsordningen”.

6 Enligt artikel 4 i samma förordning, med rubriken ”Allmän behörighet”, är domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död ska vara behöriga att fatta beslut om arvet i dess helhet.

7 Artikel 21 i förordning nr 650/2012 har rubriken ”Allmänna bestämmelser”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Om inte annat anges i denna förordning ska den lag som är tillämplig på arvet i dess helhet vara lagen i den stat där den avlidne hade hemvist vid sin död.

…”

8 I artikel 22 i denna förordning, som har rubriken ”Lagval”, föreskrivs i punkt 1 följande:

”En person får låta rätten till sitt arv i dess helhet styras av lagen i den stat där personen är medborgare vid tidpunkten för sitt val eller vid sin död

…”

9 Artikel 23 i nämnda förordning har rubriken ”Den tillämpliga lagens räckvidd”. I punkterna 1och 2 i den artikeln föreskrivs följande:

”1. Den lag som anvisas enligt artikel 21 eller 22 ska styra arvet i dess helhet.

2. Den lagen ska i synnerhet reglera

…

h) den disponibla kvoten, laglotter och andra inskränkningar i rätten att förordna om sin kvarlåtenskap, liksom anspråk som närstående personer till den avlidne kan tänkas ha gentemot dödsboet eller arvingarna,

i) återföring eller nedsättning av gåvor, förskott på arv eller legat vid beräkningen av de olika förmånstagarnas lotter,

…”

Österrikisk rätt

10 I 677 § Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (allmänna civillagen), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad ABGB), föreskrivs följande:

”1. En den avlidna personen närstående som i inte endast ringa omfattning har vårdat den avlidna personen i minst sex månader de sista tre åren före hans eller hennes död ska ha rätt till ett lagstadgat legat för detta, såvida inte en gåva har beviljats eller ersättning avtalats.

2. Med vård avses varje verksamhet som syftar till att för en vårdbehövande i möjligaste mån säkerställa nödvändig assistans och hjälp och att förbättra möjligheterna för den vårdbehövande att leva ett självständigt liv och som tillgodoser dennes behov.

3. Med närstående avses personer som är den avlidnes legala arvingar, deras make eller maka, registrerad partner eller sambo och deras barn, samt den avlidnes sambo och dennes barn.”

11 I 678 § ABGB föreskrivs följande:

”1. Legatets storlek ska avgöras av vårdens art, varaktighet och omfattning.

2. Legatet ska under alla omständigheter betalas ut utöver laglotten; legatet ska betalas ut utöver andra förmåner i samband med arvet, såvida den avlidne inte har förordnat annorlunda. Förmånstagaren kan endast berövas legatet om det finns grund för förverkande av rätten till arv.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 Det framgår av beslutet om hänskjutande att SM:s tidigare sambo avled år 2021 och att hon fram till sin död var bosatt i Österrike.

13 Genom beslut av Bezirksgericht Zell am See (Distriktsdomstolen i Zell am See, Österrike) ärvde XK, TR och VQ den avlidne. Samtliga dessa arvtagare var bosatta i Tyskland.

14 SM, som under de tre år som föregick dödsfallet tagit hand om den avlidna i egenskap av vårdgivare, har yrkat betalning av ett belopp på 57 200 euro som han anser sig ha rätt till på grund av den vård som han tillhandahållit den avlidna under hennes livstid, såsom följer av 677 § ABGB. Där föreskrivs nämligen att ett ”lagstadgat legat” ska utgå i sådana fall (nedan kallad den aktuella åtgärden).

15 Landesgericht Salzburg (Regionala domstolen i Salzburg, Österrike) avvisade SM:s talan på grund av bristande internationell behörighet. Nämnda domstol fann att även om den aktuella åtgärden visserligen föreskrevs i nationell rätt i form av lagstadgat legat, syftade den i själva verket till att utgöra ersättning för den vård som vårdgivaren tillhandahållit den avlidne under dennes livstid. Enligt denna domstol skulle en sådan åtgärd följaktligen kvalificeras som en obligationsrättslig fordran, vilken därför inte omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012.

16 SM överklagade detta beslut till Oberlandesgericht Linz (Regionala överdomstolen i Linz, Österrike), som genom dom av den 12 juni 2024 biföll överklagandet. Nämnda domstol fann i huvudsak att tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012 omfattar samtliga civilrättsliga aspekter av arvet. Denna domstol gjorde bedömningen att eftersom den åtgärd som är aktuell i det nationella målet utgör ett lagstadgat legat, som har karaktären av en laglott, kan den omständigheten att de förhållanden som ligger till grund för en sådan rätt har uppkommit under den avlidnes livstid inte motivera att förordningen inte ska tillämpas. Under dessa omständigheter förklarade sig nämnda domstol behörig att döma i saken.

17 XK, TR och VQ överklagade domen från Oberlandesgericht Linz (Regionala överdomstolen i Linz, Österrike) till Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike), som är den hänskjutande domstolen. De har i huvudsak gjort gällande att den aktuella åtgärden inte omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012.

18 SM har däremot gjort gällande att denna åtgärd liknar rätten till laglott och att den följaktligen ska anses omfattas av begreppet arv i den mening som avses i förordning nr 650/2012.

19 Den hänskjutande domstolen vill i detta sammanhang få klarhet i huruvida nämnda åtgärd omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012, särskilt artikel 4 i förordningen.

20 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende inledningsvis angett att den aktuella åtgärden, enligt österrikisk lagstiftning, utgör ett legat som utgår oberoende av den avlidnes testamentariska förordnanden. Denna åtgärd liknar en laglott, då den utgår utöver laglotten, eftersom förmånstagaren endast kan berövas den med stöd av skäl för förverkande av arvsrätten. Det skulle emellertid även kunna göras en analogi med avtalsrättsliga bestämmelser eller bestämmelser om obehörig vinst, eftersom åtgärden syftar till att ersätta vissa tjänster. Den hänskjutande domstolen anser dessutom att denna åtgärd begränsar den enskildes självbestämmanderätt i fråga om att disponera över arvet.

21 Den hänskjutande domstolen har vidare preciserat att det i doktrinen råder delade meningar om huruvida en sådan åtgärd omfattas av arvsrätten eller av obligationsrätten.

22 Den hänskjutande domstolen har slutligen understrukit att den är benägen att anse att en sådan åtgärd som den aktuella omfattas av begreppet arv i den mening som avses i artikel 4 i förordning nr 650/2012. Den hänskjutande domstolen har i detta avseende hänvisat dels till de arvsrättsliga verkningar som är knutna till denna åtgärd, dels till den vida tolkning av begreppet ”arv efter avliden”, i den mening som avses i denna förordning, som EU-domstolen har gjort i sin praxis.

23 Under dessa omständigheter beslutade Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen) att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 4 i [förordning nr 650/2012] tolkas så, att det rör sig om ’arv’ när en rätt till en ersättning i form av ett legat på grund av vård [som en person tillhandahållit] den avlidne (*Pflegevermächtnis*) enligt 677 § [ABGB], görs gällande?”

Tolkningsfrågan

24 Inledningsvis erinrar EU-domstolen om att det framgår av fast rättspraxis att det enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits. Dessutom kan EU-domstolen ha anledning att beakta unionsrättsliga bestämmelser som den nationella domstolen inte har hänvisat till i sin fråga (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 mars 1986, Tissier, 35/85, EU:C:1986:143, punkt 9, och dom av den 5 december 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Erkännande och verkställande av bötesstraff), C-671/18, EU:C:2019:1054, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

25 Den omständigheten att den hänskjutande domstolen i sina frågor formellt sett har hänvisat till vissa bestämmelser i unionsrätten utgör nämligen inte hinder för att EU-domstolen tillhandahåller den hänskjutande domstolen alla uppgifter om unionsrättens tolkning som kan vara användbara vid avgörandet av det nationella målet, genom att från samtliga uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat, och i synnerhet utifrån skälen i beslutet om

hänskjutande, avgöra vilka delar av unionsrätten som behöver tolkas med hänsyn till saken i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 november 1978, Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, punkt 26, och dom av den 22 januari 2026, Secab, C-423/23, EU:C:2026:32, punkt 29).

26 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida den aktuella åtgärden omfattas av begreppet arv, i den mening som avses i artikel 4 i förordning nr 650/2012. I artikeln fastställs att domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död ska ha en allmän behörighet att fatta beslut om arvet i dess helhet. Denna tolkningsfråga innebär således även att det ska bedömas huruvida en sådan åtgärd som den som är i fråga i det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012, såsom det definieras i artikel 1 i förordningen. Dessutom måste artikel 3.1 a i denna förordning beaktas, där begreppet arv definieras. Den hänskjutna frågan innebär följaktligen en tolkning av artikel 4 i förordning 650/2012, jämförd med artikel 1 och artikel 3.1 a i samma förordning.

27 Vad vidare gäller den aktuella åtgärden framgår det av beslutet om hänskjutande att den österrikiska lagstiftningen ger vissa närstående till arvlåtaren, oberoende av eventuella testamentariska förordnanden som upprättats av den avlidne, rätt till ett legat till följd av dödsfallet, för vård som tillhandahållits den avlidne under en viss period före dödsfallet, när de inte har erhållit någon gåva eller någon ersättning för denna vård. Dessutom ska legatet under alla omständigheter betalas ut utöver laglotten, eftersom förmånstagaren endast kan berövas det av skäl för förverkande av arvsrätten.

28 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 4 i förordning nr 650/2012, jämförd med artikel 1 och artikel 3.1 a i samma förordning, ska tolkas så, att begreppet arv, i den mening som avses i nämnda artikel 4, omfattar ett lagstadgat legat som utgår till följd av att en person har avlidit vars arv ska fördelas, oberoende av den avlidens eventuella testamentariska förordnanden, till vissa den avlidne närstående för den vård som tillhandahållits honom eller henne under en viss period före dödsfallet, när dessa närstående för denna vård inte har erhållit någon gåva eller någon ersättning, varvid detta legat under alla omständigheter ska betalas utöver laglotten och förmånstagaren endast kan berövas denna rätt om det föreligger skäl för förverkande av arvsrätten.

29 För att besvara den hänskjutande domstolens fråga ska det erinras om att vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 17 november 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12, och dom av den 8 maj 2025, Pielatak, C-410/23, EU:C:2025:325, punkt 54 och där angiven rättspraxis).

30 Vad för det första gäller lydelsen av de relevanta bestämmelserna i förordning nr 650/2012, ska det erinras om att det i artikel 4 i förordningen föreskrivs att det är domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död som ska vara behöriga att fatta beslut om ”arvet i dess helhet”.

31 Vad gäller begreppet arv i den mening som avses i förordningen kan det konstateras att enligt artikel 1.1 i förordningen ska den tillämpas på ”arv efter avliden”.

32 I artikel 3.1 a i förordning nr 650/2012 preciseras dessutom att begreppet arv i denna förordning ska förstås som ”arv efter avliden som omfattar alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall, oavsett om det rör sig om ett testamentariskt förordnande om kvarlåtenskap eller om arv enligt den legala arvsordningen”.

33 Såsom kommissionen har påpekat hänvisas det visserligen i den tyska språkversionen av artikel 1.1 och artikel 3.1 a i förordning nr 650/2012, vilka avser förordningens tillämpningsområde respektive dess definitioner, till begreppet ”arv efter avliden” (*Rechtsnachfolge von Todes wegen*), medan artikel 4 i förordningen, som reglerar frågan om den allmänna behörigheten för domstolarna i den berörda medlemsstaten, hänvisar till begreppet arv (*Erbsachen*). I ett stort antal andra språkversioner av förordningen, bland annat den bulgariska, den spanska, den danska, den engelska, den franska, den kroatiska, den italienska, den litauiska, den maltesiska, den finska och den svenska språkversionen, föreligger emellertid inte någon sådan terminologisk skillnad.

34 Enligt fast rättspraxis kan den formulering som använts i en av språkversionerna av en unionsrättslig bestämmelse inte ensam ligga till grund för tolkningen av denna bestämmelse eller tillmätas större betydelse än övriga språkversioner. I händelse av bristande överensstämmelse mellan språkversionerna ska den aktuella bestämmelsen tolkas med hänsyn till systematiken i och ändamålet med de föreskrifter i vilka den ingår (se dom av den 27 mars 1990, Cricket St Thomas, C-372/88, EU:C:1990:140, punkterna 18 och 19, och dom av den 4 september 2025, Hakamp, C-203/24, EU:C:2025:662, punkt 34).

35 Under alla omständigheter finns det inget som tyder på att unionslagstiftaren har haft för avsikt att ge begreppen ”arv efter avliden” och ”arv”, i den mening som avses i förordning nr 650/2012, olika betydelser, vilket innebär att dessa begrepp ska anses sammanfalla.

36 Det ska emellertid även erinras om att artikel 1.2 i förordningen innehåller en uppräkning av de fall som inte omfattas av förordningens tillämpningsområde. I synnerhet följer det av artikel 1.2 g i förordning nr 650/2012 att ”rättigheter och tillgångar som uppkommit eller överlåtits på annat sätt än genom arv, t.ex. genom gåva” inte omfattas av förordningens tillämpningsområde. Dessutom anges i artikel 1.2 e i förordningen att även ”underhållsskyldighet utöver den som uppstår på grund av dödsfall” är undantagen från tillämpningsområdet.

37 Dessa undantag ska emellertid tolkas restriktivt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 september 2021, UM (Gåvoavtal vid dödsfall), C-277/20, EU:C:2021:708, punkt 34).

38 Domstolen har redan slagit fast att en bestämmelse i ett arvsavtal som, i likhet med en ”gåva” i den mening som avses i artikel 1.2 g i förordning nr 650/2012, består i en gåva *inter vivos*, men som får verkningar först när arvlåtaren har avlidit, inte omfattas av detta undantag, utan omfattas av förordningens tillämpningsområde (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 september 2021, UM (Gåvoavtal vid dödsfall), C-277/20, EU:C:2021:708, punkt 35).

39 Det ska dessutom understrykas att domstolen, vad gäller tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012, grundade sig på konstaterandet att det huvudsakliga syftet med en bestämmelse i nationell rätt avsåg arvet efter den avlidna personen och inte de frågor som hade samband med ett av de undantag som räknas upp i artikel 1.2 i förordningen, såsom frågor som rör makars förmögenhetsförhållanden, när den fann att bestämmelsen hänförde sig till arvsfrågor i den mening som avses i nämnda förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 mars 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punkt 40).

40 Av detta följer att begreppet arv i den mening som avses i artikel 3.1 a i förordning nr 650/2012 ges en vid definition, eftersom arv, såsom anges ovan i punkt 32, omfattar ”alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall”, inbegripet sådana åtgärder vars huvudsakliga syfte avser arvet efter den avlidna personen och som får verkan när arvlåtaren avlider.

41 För det andra finns det ingen omständighet i det sammanhang i vilket artikel 4 i förordningen samt artikel 1 och artikel 3.1 a i förordningen ingår som påverkar denna tolkning. Det framgår särskilt av skäl 9 i förordningen att den ska tillämpas på ”alla civilrättsliga aspekter av arv efter en avliden person, det vill säga alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall”. I artikel 23.1 i förordningen föreskrivs dessutom att den lag som anvisas enligt artiklarna 21 eller 22 i förordningen ska styra ”arvet i dess helhet”.

42 Vad, för det tredje, gäller de mål som eftersträvas med förordning nr 650/2012, framgår det av skälen 7 och 8 i förordningen att den bland annat syftar till att underlätta för arvingar, testamentstagare, övriga närstående personer till den avlidne och fordringsägare i dödsboet att utöva sina rättigheter vid arv med gränsöverskridande verkan (dom av den 21 juni 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, punkt 49).

43 Enligt det allmänna syftet med förordningen, som anges i skäl 59 i förordningen, om ömsesidigt erkännande av domar som meddelats i medlemsstaterna i frågor rörande arvsordning, understryks det vidare i skäl 34 i denna förordning att den syftar till att undvika att sinsemellan oförenliga domar meddelas i olika medlemsstater. Detta mål är knutet till universalitetsprincipen i fråga om arv som kommer till uttryck i bland annat artikel 23.1 i förordning nr 650/2012, där det anges att tillämplig lag enligt förordningen ska styra ”arvet i dess helhet”. Denna arvsrättsliga universalitetsprincip ligger även till grund för regeln i artikel 4 i förordning nr 650/2012, eftersom det däri också fastställs att medlemsstaternas domstolar ska vara behöriga att fatta beslut ”om arvet i dess helhet” (dom av den 21 juni 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, punkterna 53–55).

44 Det framgår även av rättspraxis att förordning nr 650/2012, för att bidra till en effektiv lösning av arvstvister, syftar till att främja en enhetlig handläggning av arvsmål och arvsärenden. Domstolen har således vid flera tillfällen slagit fast att en tolkning av bestämmelserna i denna förordning som medför en splittring av arvet skulle strida mot målen med förordningen (dom av den 7 april 2022, V A och Z A (Subsidiär behörighet i arvsmål), C-645/20, EU:C:2022:267, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

45 I förevarande fall syftar en sådan åtgärd som den nu aktuella, såsom framgår av beslutet om hänskjutande, till att ersätta vissa tillhandahållna tjänster. Det föreligger därigenom således vissa likheter med en fordran som omfattas av obligationsrätten, eftersom åtgärden syftar till att ersätta den avlidnes närstående för vård som de tillhandahållit den avlidne, varvid de under den avlidnes livstid inte erhållit någon gåva eller någon överenskommen ersättning.

46 Det framgår emellertid av begäran om förhandsavgörandet att denna åtgärd, oberoende av den kvalificering av legat som görs i nationell rätt, har ett nära strukturellt samband med arvsfrågor, eftersom åtgärden inte blir tillämplig förrän efter det att den person avlidit vars arv ska fördelas, varvid reglerna om denna åtgärd därmed förefaller ha ett nära samband med arv. I synnerhet anges i tillämplig österrikisk rätt att åtgärden ska tillämpas oberoende av testamentariska förordnanden av den avlidne och utgå under alla omständigheter utöver laglotten samt att man endast kan berövas denna rätt om det föreligger skäl för förverkande av arvsrätten. Den aktuella

åtgärden gynnar dessutom endast den avlidnes närstående, definierade som personer som tillhör kretsen av den avlidnes legala arvingar, deras make eller maka, registrerad partner eller sambo och deras barn, samt den avlidnes sambo och dennes barn. Av detta följer att det huvudsakliga syftet med nämnda åtgärd avser den vårdgivarens rättigheter i samband med arvet.

47 Det ska även framhållas att förordning nr 650/2012 inte uttryckligen undantar en sådan åtgärd som den aktuella från sitt tillämpningsområde. Det framgår inte heller att en sådan åtgärd omfattas av något av de undantag som nämns i punkt 36 ovan eller något av de andra undantag som anges i artikel 1.2 i förordning nr 650/2012.

48 Mot bakgrund av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat framgår det således, med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, att denna åtgärd huvudsakligen hänför sig arvsfrågor i den mening som avses i förordning nr 650/2012.

49 Av detta följer, med beaktande av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat, att en sådan åtgärd som den aktuella omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 650/2012.

50 Mot bakgrund av det ovanstående ska den tolkningsfråga som ställts besvaras enligt följande. Artikel 4 i förordning nr 650/2012, jämförd med artikel 1 och artikel 3.1 a i samma förordning, ska tolkas så, att begreppet arv, i den mening som avses i nämnda artikel 4, omfattar ett lagstadgat legat som utgår till följd av att en person har avlidit vars arv ska fördelas, oberoende av den avlidnes eventuella testamentariska förordnanden, till vissa den avlidne närstående för den vård som tillhandahållits honom eller henne under en viss period före dödsfallet, när dessa närstående för denna vård inte har erhållit någon gåva eller någon ersättning, varvid detta legat under alla omständigheter ska betalas utöver laglotten och förmånstagaren endast kan berövas denna rätt om det föreligger skäl för förverkande av arvsrätten.

Rättegångskostnader

51 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

Artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg, jämförd med artikel 1 och artikel 3.1 a i samma förordning,

ska tolkas så,

att begreppet arv, i den mening som avses i nämnda artikel 4, omfattar ett lagstadgat legat som utgår till följd av att en person har avlidit vars arv ska fördelas, oberoende av den avlidnes eventuella testamentariska förordnanden, till vissa den avlidne närstående för den vård som tillhandahållits honom eller henne under en viss period före dödsfallet, när dessa närstående för denna vård inte har erhållit någon gåva eller någon ersättning, varvid detta

legat under alla omständigheter ska betalas utöver laglotten och förmånstagaren endast kan berövas denna rätt om det föreligger skäl för förverkande av arvsrätten.

Underskrifter